

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ : Οικονομική ελευθερία και Σύνταγμα

- §1.Γενική οικονομική ελευθερία
- §2.Άρθρα ελληνικού οικονομικού Συντάγματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ : Γενικά η επιχείρηση

- §1.Ορισμός της οικονομικής έννοιας και στοιχεία της
- §2.Ορισμός νομικής έννοιας και στοιχεία της
- §3.Επιχείρηση κατά ΑΚ479
- §4.Γνωρίσματα ιδιωτικής επιχείρησης
- §5.Επέμβαση του κράτους
- §6.Γνωρίσματα δημόσιας επιχείρησης
- §7.Σκοπός – ίδρυση - λειτουργία και διάλυση επιχείρησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ : Προβληματικές επιχειρήσεις

- §1.Αναγκαστική διατήρηση επιχειρηματικής δραστηριότητας
- §2.Ν.1386/83 – Οργανισμός ανασυγκρότησης επιχειρήσεων
- §3.Ενίσχυση επιχείρησης – παραπομπή στο ΔΕΚ – ενίσχυση στο ΕΚΔ
- §4.Έννοια της ενισχύσεως – στοιχεία της
- §5.Εξαιρέσεις
- §6.Διάσωση προβληματικών επιχειρήσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ : Αποφάσεις ελληνικών δικαστηρίων και ΔΕΚ σχετικά με τις προβληματικές επιχειρήσεις

- §1.Κατάλογος αποφάσεων
 - 1.ΔΕΚ c-367/96 Κεφαλάς κατά Ελληνικού Δημοσίου
 - 2.ΔΕΚ c-373/97 Διαμαντής κατά Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Α.Ε.
 - 3.ΔΕΚ c-441/93 Παφίτης κατά Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος
 - 4.ΔΕΚ c-19/90 και 20/90 Καρέλλας κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
 - 5.ΔΕΚ c-301/87 Γαλλία κατά Επιτροπής
 - 6.ΑΠ 1366/97 υποχρεώσεις εκκαθαριστή
 - 7.ΣτΕ 1093/87 σκοπός Ο.Α.Ε.
 - 8.ΣτΕ 1095/87 αύξηση εταιρικού κεφαλαίου από Ο.Α.Ε.
 - 9.ΣτΕ 1313/94 Αθηναϊκή Χαρτοποιία Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών
 - 10.ΣτΕ 150/90 Μεταλλία Βωξίτου Ελευσίνας Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
 - 11.ΣτΕ 151/99 Βιοκτηματικά Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
 - 12.ΣτΕ 1681/93 ΜΑΜΑ ΠΑΠΑ Α.Ε. κατά Υπ.Εμπορίου
 - 13.ΣτΕ 1911/95 Κεφαλάς κατά Ο.Α.Ε.

- 14.ΣτΕ 2142/02 Μακεδονική εταιρία Χάρτου κατά Υπ.Βιομηχανίας,Υπ. Εθν.Οικονομίας και Ο.Α.Ε.
- 15.ΣτΕ 2558/94 Πειραική Πατραϊκή κατά Υπ.Οικονομικών
- 16.ΣτΕ 3151/99 Πρίνσες Αερογραμμές Α.Ε. κατά Υπ.Μεταφορών
- 17.ΣτΕ 329/02 Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών
- 18.ΣτΕ 3312/89 Βέλκα Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
- 19.ΣτΕ 3431/99 Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών
- 20.ΣτΕ 77/00 Δ.Ο.Υ.ΦΑΕΕ κατά MINION Α.Ε.Β.Ε.
- 21.ΣτΕ 926/01 Ν.Α.Τ. κατά Ναυτική εταιρία Σαντορίνη Ε.Π.Ε.
- 22.ΣτΕ 963/92 Δ.Ο.Υ. ΦΑΒΕ Αθηνών κατά Πειραική Πατραϊκή

§2.Περίληψη αποφάσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ : Ζητήματα από την εφαρμογή του ν.1386/83 για τις προβληματικές επιχειρήσεις

- §1.Ν.1386/1983 και συνταγματικό καθεστώς προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού
- §2.Η ρήτρα της «εξίσου μεταχείρισης » του ν.δ.2687/1953 και η υπαγωγή μιας επιχείρησης στις διατάξεις των άρθρων 7§1 και 8§3 του ν.1386/1983
- §3.Η ρήτρα της μάλλον « ευνοούμενης επιχείρησης » του ν.δ.2687/1953 και η υπαγωγή μιας επιχείρησης στις διατάξεις 7§1 και 8§3 του ν.1386/1983
- §4.Η αναγκαστική απαλλοτρίωση περιουσιακών στοιχείων επιχειρήσεων του ν.δ.2687/1953 και η συνταγματικότητα των άρθρων 7§1 και 8§3 του ν.1386/1983
- §5.Συμπέρασμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ :Γνωμοδότηση Γ.Παπαδημητρίου σχετικά με τις προβληματικές επιχειρήσεις

- §1.Αντικείμενο έρευνας
- §2.Δικαστική επιδίωξη απαιτήσεων κατά της επιχείρησης
- §3.Παραγραφή αξιώσεων
- §4.Αναστολή τοκοφορίας
- §5.Εξώδικη άσκηση δικαιωμάτων κατά της επιχείρησης
- §6.Τύχη των ασφαλειών των απαιτήσεων

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(για κάθε μια από τις πτυχές του θέματος)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- §1. Αποφάσεις δικαστηρίων
- §2. Νόμος 1386/1983 :Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων
- §3. Νόμος 1472/1984 άρθρο 17 :τροποποίηση του αρ.8 του ν.1386/83

§4. Νόμος 2685/1999 :Κάλυψη δαπανών μετακινούμενων υπαλλήλων
εντός και εκτός Επικράτειας και άλλες διατάξεις

§5. Ζητήματα από την εφαρμογή του ν.1386/1983 – Απ.Γεωργιάδης

§6. Συνταγματικό καθεστώς προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού και
ν.1386/1983 – Γ.Παπαδημητρίου

1.Οικονομική ελευθερία και σύνταγμα

§1.Γενική οικονομική ελευθερία

(1) Από τον πολιτικό χώρο,ως χώρο ανταγωνισμού για την ανάληψη και τη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας,διακρίνεται ο **οικονομικός χώρος**(2) , στον οποίο διεξάγεται ο αγώνας για την απόκτηση οικονομικών αγαθών,ο χώρος του οικονομικού ανταγωνισμού,ο χώρος στον οποίο κατατάσσονται οι οικονομικές ενέργειες του ανθρώπου.

Με τον όρο **οικονομικό σύστημα** νοείται συγκεκριμένη μορφή οργάνωσης και λειτουργίας του οικονομικού χώρου,της οικονομικής διαδικασίας,ως διαδικασία παραγωγής και διανομής των οικονομικών αγαθών.

Κατά το ελληνικό σύνταγμα το κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη χώρα για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος.

Από τις υπάρχουσες συνταγματικές διατάξεις προκύπτει ότι το σύνταγμα θέτει ένα ευρύτατο οικονομικό πλαίσιο,ταυτόχρονα όμως θέτει όρια τα οποία ο κοινός νομοθέτης δεν επιτρέπεται να υπερβεί.Το ισχύον σύνταγμα αφενός μεν γνωρίζει την οικονομία της αγοράς και αφετέρου αναγνωρίζει τον βασικό οικονομικό ρόλο του κράτους.Δεν επιτάσσει,ωστόσο,ένα ορισμένο οικονομικό σύστημα.Την απόφαση γι'αυτό την αφήνει στο νομοθέτη,που απολαμβάνει σχετικά μεγάλη ελευθερία κινήσεως.Το αντίθετο θα μετέτρεπε άλλωστε το σύνταγμα σε οικονομικό πρόγραμμα ενός πολιτικού κόμματος και θα απέκλειε την ομαλή εναλλαγή των οικονομικών προγραμμάτων των διαφόρων κυβερνήσεων.Από την άποψη αυτή το σύνταγμα είναι οικονομικοπολιτικά ουδέτερο.

§2.Άρθρα του ελληνικού οικονομικού συντάγματος

Τα άρθρα του συντάγματος που αναφέρονται στην οικονομία είναι:

Άρθρο 4§5 : συνεισφορά των ελλήνων πολιτών στα δημόσια βάρη

Άρθρο 5§1 : ατομικό δικαίωμα της οικονομικής ελευθερίας

Άρθρο 12§6 : σύσταση αναγκαστικών συνεταιρισμών

Άρθρο 17 : ιδιοκτησία-μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου-αποζημίωση-υποχρεωτική ικανοποίηση δικαιούχων γαι την πρόσοδο που έχασαν-έργα κοινής ωφέλειας

Άρθρο 18 : υπόγειος πλούτος-αγροτικές εκτάσεις-εγκατελειμμένες εκτάσεις-συνιδιοκτησία συνεχόμενων ιδιοκτησιών αστικών περιοχών

Άρθρο 22 : εργασία

1.Βιβλιογραφία : Γ.Αναστασόπουλου,Οι δημόσιες ενισχύσεις της οικονομίας , 1982 - Λ.Γεωργοπούλου , Το δίκαιο των εταιρειών ,III,1974-Α.Δαμασκηνίδου ,Οικονομική των επιχειρήσεων , 1972 - Ν.Δελούκα , Η εμπορική επιχείρησης και η προστασία αυτής ,Α΄,1969 -
2.Ο κεντρικός άξονας του οικονομικού χώρου , η οικονομική αξία , αποτελεί μέγεθος το οποίο σχηματίζεται σε δεδομένα οικονομικά και νομικά πλαίσια.

Άρθρο 23 : απεργία-συνδικαλιστική ελευθερία

Άρθρο 24§§2-6 : χωραταξική αναδιάρθρωση της χώρας-μνημεία-παραδοσιακές περιοχές

Άρθρο 73 : προϋποθέσεις απονομής σύνταξης-οργάνωση δημόσιων υπηρεσιών-τοπικοί ή ειδικοί φόροι

Άρθρο 75 : προϋπολογισμός

Άρθρο 78 : φορολογία

Άρθρο 79 : προϋπολογισμός

Άρθρο 80 : μισθοί-συντάξεις-κοπή ή έκδοση νομίσματος

Άρθρο 98 : ισολογισμός-απολογισμός-αρμοδιότητες ελεγκτικού συνεδρίου

Άρθρο 106 : οικονομική ανάπτυξη των τομέων της εθνικής οικονομίας-ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία - Κεφάλαια εξωτερικού-μέτοχος,έταιρος ή κύριος επιχείρησης

2.Γενικά η επιχείρηση

§1.Ορισμός της οικονομικής έννοιας και στοιχεία της

Η ιδιωτική οικονομική δραστηριότητα εκδηλώνεται κατ'εξοχήν με τον οικονομικό οργανισμό της επιχείρησης .Ο οργανισμός αυτός εφαρμόζει τη **βασική οικονομική αρχή** της επιδίωξης του μεγαλύτερου οικονομικού αποτελέσματος (κέρδος) με τη μικρότερη δυνατή θυσία.

Κατά θεμελιώδη ορισμό,επιχείρηση είναι οικονομικός οργανισμός με τον οποίο επιχειρείται συστηματικός συνδυασμός των συντελεστών της παραγωγής (δηλ.εργασίας και

γης-κεφαλαίου)μα σκοπό παραγωγή αγαθών ή παροχή υπηρεσιών,και με απώτερο σκοπό τον προσδιορισμό κέρδους υπέρ του επιχειρηματία.

Σ τ ο ι χ ε ί α της οικονομικής αυτής έννοιας της επιχείρησης είναι :

A/ οι συντελεστές της παραγωγής

B/ ο συστηματικός συνδυασμός αυτών, και

Γ/ η πραγματοποίηση κέρδους ως τελικός σκοπός του επιχειρηματία.

Οι επιχειρήσεις μπορούν να διακριθούν ως ακολούθως :

A/αναλόγως της ιδιότητος του ιδρυτή και ιδιοκτήτη αυτών διακρίνονται σε : ιδιωτικές , μικτές και δημόσιες επιχειρήσεις ,

B/αναλόγως του επιδιωκόμενου σκοπού διακρίνονται σε : αυστηρώς κερδοσκοπικές και κοινωφελείς .

3.Η.Κυριακοπούλου ,Ελληνικόν Διοικητικόν Δίκαιο,Β',1961 – Μ.Νεγρεπόντη – Δελιβάνη , Τα προβλήματα της επιχειρήσεως και η κρατική οικονομική πολιτική , 1971 - Κ.Παμπούκη , Η επιχείρησις ως αντικείμενο του δικαίου ,Τιμ.Τ.Π.Δερτιλή , 1973

§2.Ορισμός νομικής έννοιας και στοιχεία της

Εξάλλου,υπό νομική έννοια,επιχείρηση είναι σύνολο σχέσεων (νομικών,οικονομικών και πραγματικών) οργανωμένων σε οικονομική ενότητα η οποία αποτελεί την βάση της επιχείρησης.

Σ τ ο ι χ ε ί α της νομικής έννοιας της επιχείρησης είναι :

A/ σύνολο σχέσεων : α1/προς τα έξω (δηλαδή την πελατεία και γενικώς τους συναλλασσομένους) και α2/ προς τα έσω (δηλαδή τους εταίρους και το προσωπικό)

B/σύνολο δικαιωμάτων ,

Γ/σύνολο πραγμάτων (π.χ. κτίρια,εμπορεύματα).

§3.Επιχείρηση κατά το ΑΚ 479

Η ελληνική νομολογία έδωσε ορισμό της έννοιας της επιχείρησης ,στο επίπεδο του αστικού δικαίου,κατά την ερμηνεία του άρθρου 479 ΑΚ,που προβλέπει την ευθύνη του αποκτώντος επιχείρηση για τα χρέη της .Έτσι κρίθηκε ότι επιχείρηση είναι ένα σύνολο πραγμάτων ,δικαιωμάτων,ύλων αγαθών ή πραγματικών καταστάσεων (όπως η πελατεία,η εμπορική φήμη,η καλή πορεία της επιχείρησης κ.λ.π.)που οργανώθηκαν σε οικονομική ενότητα από το αυτό φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποτελεί τον φορέα τους .

§ 4.Γνωρίσματα της ιδιωτικής επιχείρησης

Η ιδιωτική επιχείρηση χαρακτηρίζεται από τα εξής βασικά γνωρίσματα :

A/ο νόμος εξασφαλίζει την αυτονομία του ιδιοκτήτη στην ίδρυση,διοίκηση και διάλυση της επιχείρησης ,

B/ο νόμος επιτρέπει την απεριόριστη ,κατά βάση,ιδιοποίηση των αγαθών που προέρχονται από την επιχείρηση ,

Γ/ο νόμος επιτρέπει την κερδοσκοπία από τον επιχειρηματία ,η οποία και αποτελεί το κίνητρο της οικονομικής δραστηριότητας του .

§5.Επέμβαση του κράτους

Η επέμβαση του κράτους στην οικονομική δραστηριότητα των ιδιωτών γίνεται περισσότερο έκδηλη με την ειδικότερη επέμβασή του επι της ιδιωτικής επιχείρησης⁽⁴⁾.Ως όριο δε της επέμβασης νοείται η « πραγματοποίησης.....των θεμιτών σκοπών της επιχειρηματικής δραστηριότητας ».

Η επέμβαση μπορεί να σχηματοποιηθεί ως ακολούθως :

Α/επέμβαση στην α υ τ ο ν ο μ ί α ίδρυσης,λειτουργίας και διάλυσης της επιχείρησης.Η επέμβαση αυτή δικαιολογείται « εκ λόγων γενικότερου κοινωνικού συμφέροντος »,δηλ.για την ομαλή λειτουργία της εθνικής οικονομίας⁽⁵⁾ .

4.Ειδική και έντονη επέμβαση η εξαγορά ή αναγκαστική συμμετοχή του Κράτους ή άλλου δημόσιου φορέα σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και η με ειδικούς νόμους υποχρεωτική μετατροπή της μορφής των επιχειρήσεων ή η αναγκαστική συγχώνευση αυτών (α.52 ν. 3190 / 1955 και α.10 ν. 2292 / 1953) .

5.Για την ίδρυση Α.Ε. απαιτείται έγκριση του καταστατικού αυτής από τον Υπουργό Εμπορίου και δημοσίευση στην ΕτΚ.Είναι δε δυνατό να ορίζει ο νόμος και τη μορφή ,τον τύπο που πρέπει αυτή να περιβληθεί (άρθρο 2§1 ΝΔ 400/1970)

Παράδειγμα :Για την ίδρυση γραφείου τουρισμού και ταξιδιών απαιτείται άδεια του Ε.Ο.Τ. ,η οποία και μπορεί να αφαιρεθεί αν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τούτου διαπιστωθεί ότι δεν τηρεί τις διατάξεις του νόμου (Ν.2475/1920 και Ν.393/1976) .

Β/ επέμβαση στην ελεύθερη ι δ ι ο π ο ί η σ η των αγαθών που προέρχονται από την επιχείρηση στη ελεύθερη χρήση τούτων .

Παράδειγμα : Επιτρέπεται η συγκέντρωση (αγορά) για λογαριασμό του δημοσίου των αγροτικών προϊόντων και στη συνέχεια η διάθεση (μεταπώληση) τούτων με σκοπό την προστασία των τιμών των προϊόντων και των παραγωγών ⁽⁶⁾ ,και

Γ/επέμβαση στον τελικό σ κ ο π ό λειτουργίας της ιδιωτικής επιχείρησης ,δηλαδή την επίτευξη κέρδους

Παράδειγμα : Με αγορανομικές διατάξεις του υπουργού εμπορίου ή του οικείου νομάρχη ορίζονται οι ανώτατες τιμές ή το ποσοστό κέρδους πώλησης των αγαθών και υπηρεσιών ή με το ΝΔ 1302/1972 ορίστηκε ότι δεν επιτρέπεται αύξηση τιμών των κάθε φύσης ειδών ή παροχών χωρίς έγκριση του υπουργού εμπορίου .

Η επέμβαση στον τελικό σκοπό της επιχείρησης ενεργείται ,διότι ο ιδιώτης επιχειρηματίας μετέχει της οικονομικής δραστηριότητας με γνώμονα το μείζον κέρδος ανεξαρτήτως κόστους ,ενώ το κράτος δρα με γνώμονα το μείζον συνολικό όφελος με το ελάχιστο δυνατό κέρδος.Από την αντίθεση αυτή προέκυψε η ανάγκη να υιοθετηθεί η ανάμιξη του κράτους κατά τρόπο αποφασιστικό στην επιχειρηματική δραστηριότητα και μάλιστα υπό τη νομική μορφή της δημόσιας επιχείρησης.

§6.Γνωρίσματα της δημόσιας επιχείρησης

Στοιχεία της έννοιας της δημόσιας επιχείρησης ⁽⁷⁾ είναι τα εξής :

Α/ιδρύεται από το κράτος ή ΝΠΔΔ (νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου) ,

Β/ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ,

Γ/το κεφάλαιό της εισφέρεται βασικώς από το κράτος και ανήκει μόνο στο ιδρυθέν νομικό πρόσωπο ή μόνο στο κράτος ή κυρίως στο κράτος ,

Δ/για άσκηση επαγγελματικής δράσης ,

Ε/χάρην του δημοσίου συμφέροντος ,

Στ/κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και του ιδιωτικού δικαίου ,

Ζ/τελεί υπό καθεστώς αυτοτέλειας απέναντι στο κράτος ,αλλά και
Η/υπό την επόπτεία και έλεγχο αυτού .

§7.Σκοπός-ίδρυση-λειτουργία και διάλυση της επιχείρησης

Σ κ ο π ό ς της επιχείρησης πρέπει να είναι το αυτοτελές κέρδος,δηλ.η οικονομική αυτοτέλεια .Όταν επίκειται δικαιοπραξίες που έχουν αντικείμενο την επιχείρηση η αυτοτέλεια μπορεί να δημιουργηθεί για να διευκολυνθεί η δικαιοπραξία :ανεξαρτητοποιείται επιχείρηση από ενιαία επιχείρηση για να εκποιηθεί .Η αυτοτέλεια κέρδους είναι και το διακριτικό των πολλών επιχειρήσεων του ίδιου υποκειμένου δικαίου από τα απλά υποκατάστατα της ίδιας επιχείρησής του .

6.Επίσης η διαπραγμάτευση και πώληση κάθε φύσης αγροτικών προϊόντων ενεργούνται μόνο στις τοπικές αγορές ,η δε διακίνηση αυτών στα καταναλωτικά κέντρα απαγορεύεται χωρίς το ειδικό τιμολόγιο (ΝΔ 215 / 1973) .

7.Οι δημόσιες επιχειρήσεις υπό ευρεία έννοια διακρίνονται : α/μη μετοχικές ή υπό στενή έννοια (π.χ. ΔΕΗ),β/άνωνμες εταιρείες του κράτους (ΕΛΤΑ),γ/άνωνμες εταιρείες των οποίων μέτοχοι πλην του κράτους μπορεί να είναι και ιδιώτες (ΕΤΒΑ)

Το κέρδος της διαρκούς αυτής οργανώσεως μπορεί να μετρηθεί είτε συνολικά από την έναρξη ως το τέλος της επιχειρήσεως ,είτε κατά χρονικά διαστήματα ,συνήθως ετήσια,και διαφέρει από το κέρδος μιας ή περισσοτέρων μεμονομένων συναλλαγών ,γιατί περιέχει και τις επιζήμιες ή επωφελείς συνέπειες του χρόνου της διάρκειας .

Ο σκοπός εξάλλου διακρίνει την επιχείρηση από τις άλλες ομάδες περιουσίας του αστικού δικαίου .

Ι δ ρ υ σ η της επιχείρησης είναι απόφαση επιδίωξης του σκοπού και δημιουργία των εννόμων και πραγματικών σχέσεων σε αντίστοιχη οργάνωση.

Λ ε ι τ ο υ ρ γ ί α της επιχείρησης είναι οι πράξεις επιδίωξης του σκοπού με χρήση της αντίστοιχης οργάνωσης .

Δ ι ά λ υ σ η της επιχείρησης είναι είτε η εγκατάλειψη του σκοπού με διατήρηση των στοιχείων για άλλες επιδιώξεις ,είτε η εγκατάλειψη της οργανώσεως με εκποίηση ή καταστροφή των στοιχείων όχι ως ενότητας,αλλά χωριστά,με βάση την ατομική τους αξία .

3.Προβληματικές επιχειρήσεις

§1. Αναγκαστική διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Διαφαίνεται σε ορισμένα δίκαια η τάση να ρυθμίζεται υποχρεωτικά ,σε επιχειρήσεις που δεν έχουν κέρδη αρκετά για τη διατήρηση της επιχειρηματικής βούλησης λειτουργίας τους ή εισπράξεις αρκετές για την δυνατότητα λειτουργία τους ,η εξάλειψη των εσωτερικών αιτιών ανεπάρκειας κερδών ή εισπράξεων ,με ή χωρίς αλλαγή φορέα, η λεγόμενη **ε ξ υ γ ί α ν σ η της επιχείρησης** .

Το ελληνικό δίκαιο έχει δύο ομάδες διατάξεων για εξυγίανση :

Α/την νομοθεσία θέσεως των επιχειρήσεων υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών (εξυγίανση από δανειστές) του ΝΔ 3562/1956 , και

Β/την νομοθεσία των προβληματικών επιχειρήσεων του Ν.1386/1983 (εξυγίανση από το κράτος)

§2.Ο νόμος 1386/1983 (8) – Ο Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (Ο.Α.Ε.)

Με τον ν.1386/1983 ιδρύθηκε ο **Οργανισμός Οικονομικής Ανασυγκρότησης** (στο εξής **Ο.Α.Ε.**) με σκοπό την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που ανέκυψαν από τις υπερχρεωμένες επιχειρήσεις. Κύρια επιδίωξη του θεσμικού μηχανισμού που καθιερώνει ο νόμος είναι η εξυγίανση των επιχειρήσεων εκείνων που κρίνονται βιώσιμες και έχουν ιδιαίτερη σημασία για την εθνική οικονομία της χώρας και γενικά το κοινωνικό σύνολο.

Για το σκοπό αυτό ο νόμος θεσπίζει μια δέσμη μέτρων που δε γνώριζε προηγουμένως η ελληνική έννομη τάξη. Τα σημαντικότερα μέτρα αποτελούν ασφαλώς η ανάληψη της διοίκησης της επιχείρησης από πρόσωπα που διορίζει ο Ο.Α.Ε. και η αναζήτηση έπειτα ενός συμβατικού διακανονισμού των υποχρεώσεων της με στόχο την εξασφάλιση της λειτουργίας της.

8. Η εφαρμογή του νόμου είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δικών στις οποίες κρίθηκαν πολλά ενδιαφέροντα ζητήματα. Έτσι κρίθηκε ότι η υπαγωγή μιας επιχείρησης στον ΟΑΕ, ο διορισμός νέας διοίκησης και η εκκαθάρισή της (ν.1386 / 1983 άρθρα 5, 7, 8, 9) δεν αντιβαίνουν στο Σύνταγμα (άρθρο 5 §§1, 3 και άρθρα 17 και 106). Βλ. σχετ. ΣτΕ (Ολομ) 297 / 1985, 1093 / 1987, 1094 / 1987).

Η υπαγωγή στον Ο.Α.Ε. πραγματοποιείται με πράξη του Υπουργού εθνικής οικονομίας, που εκδίδεται μετά τη γνώμη επιτροπής και εφόσον συγκεντρώνονται χρηματοοικονομικές προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Ο νόμος παρέχει τη δυνατότητα ανάληψης της διοίκησης της υπό εξυγίανση επιχείρησης από τον Ο.Α.Ε. Προβλέπεται επίσης η αναγκαστική αύξηση κεφαλαίου και η μετοχοποίησης των οφελών της επιχείρησης. Στην ενεργητική οικονομική ελευθερία (δικαιώματα του επιχειρηματία) ανήκει και το δικαίωμα του επιχειρηματία, φυσικού ή νομικού προσώπου, να διοικεί την επιχείρησή του.

Κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) η ελευθερία αυτή υπόκειται στους περιορισμούς που επιβάλλει ο νόμος με γενικά και αντικειμενικά κριτήρια χάριν του δημοσίου συμφέροντος (9). Σύμφωνα με τη νομολογία του ΣτΕ (10) η αύξηση του κεφαλαίου των προβληματικών επιχειρήσεων στο στάδιο της προσωρινής διοίκησης εξυπηρετεί δημόσιο σκοπό, την επιβίωση δηλαδή της επιχείρησης. Και ναι μεν μπορεί η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου να προκαλέσει αλλοίωση της θέσης των παλιών μετόχων, εφόσον δεν ασκήσουν το δικαίωμα προτίμησης που τους παρέχει ο νόμος, όμως η αύξηση του κεφαλαίου στην περίπτωση αυτή και η αλλοίωση της θέσης των παλιών μετόχων συνδέονται με την επιβίωση της επιχείρησης και χάριν του δημοσίου συμφέροντος δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα.

Δεν χρειάζεται να υπογραμμιστεί εδώ η ζωτική σημασία αυτών των επιχειρήσεων για τη διατήρηση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας, την ικανοποίηση κανόνων στελεχών και την εξασφάλιση της ενασχόλησης των εργαζομένων σ' αυτές.

Το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της νομοθεσίας είναι η συνολική διεύθυνση των προβλημάτων που ανακύπτουν από τις υπερχρεωμένες επιχειρήσεις και η παράλληλη ικανοποίηση τόσο των ιδιωτικών και ομαδικών συμφερόντων (μετόχων-πιστωτών-εργαζομένων), όσο και η ικανοποίηση γενικότερων συμφερόντων, σημαντικών για την εθνική οικονομία.

§3. Ενίσχυση επιχείρησης – παραπομπή στο ΔΕΚ (Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) – η ενίσχυση στο ευρωπαϊκό οικονομικό δίκαιο

Αργότερα, η με διοικητική πράξη αύξηση κεφαλαίου Α.Ε. (Ανώνυμη εταιρία), κατά δικαστική παραπομπή θα τεθεί από το ΣτΕ στο ΔΕΚ (Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) (11).

Το ΔΕΚ δέχτηκε (12) ότι είναι αντίθετη στο κοινοτικό δίκαιο εθνική ρύθμιση που επιτρέπει την αύξηση με διοικητική πράξη του εταιρικού κεφαλαίου, γιατί κάτι τέτοιο μπορεί καταρχήν να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (όπως άλλωστε και η σύμπραξη των επιχειρήσεων ή η καταχρηστική άσκηση της δεσπόζουσας θέσεως μιας επιχείρησης).

Στην πράξη όλων των κρατών – μελών ήταν συχνότατη στο παρελθόν, αλλά και ακόμα συναντάται, η επιχορήγηση ορισμένων τομέων της οικονομίας ή γεωγραφικών περιοχών ή και μεμονομένων επιχειρήσεων. Η οικονομική πολιτική παρέμεινε, όμως, ως τώρα καταρχήν στην δικαιοδοσία των κρατών – μελών, οι δε κρατικές ενισχύσεις θεωρούνται τόσο από τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια, όσο και από τους φορείς της οικονομίας ως ένα κεντρικό μέσο οικονομικής πολιτικής. Η Συνθήκη της Ε.Κ. αντιμετωπίζει συνθετικά τις αντιμαχόμενες αυτές καταστάσεις. Αφενός μεν προασπίζει τον ανταγωνισμό με την καταρχήν απαγόρευση

9. ΣτΕ 1093/1987

10. ΣτΕ 1095/1987

11. Κατά το άρθρο 177 ΣυνθΕΟΚ

12. ΔΕΚ 30 Μαΐου 1991, c-19/90 και c-20/90 .ΕΕυρΚ

των κρατικών ενισχύσεων και αφ'ετέρου αναγνωρίζει τη δικαιοδοσία των κρατών – μελών στην άσκηση οικονομικής πολιτικής δια των κρατικών ενισχύσεων σε ορισμένες βασικές περιπτώσεις, αν και θέτει τις εξαιρέσεις αυτές υπό τον έλεγχο της επιτροπής, ενδεχομένως του Συμβουλίου και τελικά του δικαστηρίου των ευρωπαϊκών κοινοτήτων.

§4 . Η έννοια της ενισχύσεως – στοιχεία της

Εξετάζοντας αρχικά την έννοια της ενισχύσεως διαπιστώνουμε ότι είναι η ευρύτερη δυνατή. **Ε ν ί σ χ υ σ η** αποτελεί όχι μόνο μια θετική παροχή, αλλά και οποιοδήποτε μέτρο που βελτιώνει την κατάσταση ή μειώνει τα βάρη της επιχείρησης. Γι' αυτό η έννοια της ενισχύσεως είναι ευρύτερη από την έννοια της επιχορηγήσεως (13). Έτσι σημαντικές στην πράξη είναι όχι μόνο απευθείας επιχορηγήσεις, αλλά και δάνεια με ευνοϊκούς όρους μη διαθέσιμους στην αγορά (π.χ. άτοκα ή χαμηλότοκα δάνεια, επιδότηση επιτοκίου) (14), εγγυήσεις του δημοσίου για δανειοδότηση εκ μέρους τρίτων.

Το στοιχείο ενισχύσεως που έχει η εγγύηση έγκειται στη διαφορά μεταξύ του επιτοκίου που θα κατέβαλλε ο οφειλέτης στην ελεύθερη αγορά και εκείνου που πράγματι επέτυχε χάρη στην εγγύηση (πλην της οποιασδήποτε καταβληθείσας προμήθειας). Αν, εν όψει της οικονομικής καταστάσεως του οφειλέτη κανένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δεν θα του δάνειζε χρήματα χωρίς την κρατική εγγύηση, το συνολικό ποσό του δανείου θεωρείται ως κρατική ενίσχυση (15).

Κρατική ενίσχυση αποτελεί επίσης η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση (π.χ. φορολογική απαλλαγή ή μείωση του φορολογικού συντελεστή) (16), καθώς και η παροχή υπό ευνοϊκούς όρους αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. ηλεκτρικού ρεύματος, φωταερίου) (17).

Κρατική ενίσχυση αποτελεί και η συμμετοχή του δημοσίου στην εταιρική αύξηση του κεφαλαίου (κεφαλαιακή ενίσχυση) σε περιπτώσεις που δε θα ενδιέφεραν ιδιώτες επενδυτές¹⁸.

Κρατικές ενισχύσεις μπορεί να αποτελούν και οι λεγόμενες παραφορολογικές επιβαρύνσεις ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετεί το έσοδό τους.

Ενίσχυση είναι μόνο ό,τι επιφέρει ή επιδιώκει την τόνωση ή ανακούφιση της ενισχυόμενης επιχείρησης, έστω κι αν αυτή είναι προσωρινή μόνο ή οδηγεί τελικά στην εξασθένιση της

επιχειρήσεως , επειδή την προστατεύει προς το παρόν από τις δυνάμεις της αγοράς , χωρίς να την ενδυναμώνει διαρθρωτικά .Η ουσία δηλαδή της ενισχύσεως έγκειται στην,προσωρινή έστω,ωφέλεια του αποδέκτη (19) .Η απλή υποκατάσταση επομένως των ζημιών που υπέστη η επιχείρηση από δραστηριότητες χωρίς εμπορικό ,αλλά άλλο σκοπό ,π.χ.κοινωνικό (π.χ. εξυπηρέτηση άγονων γραμμών),που επιδοτούνται σύμφωνα με τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου , δεν επιφέρει καμιά ειδική ωφέλεια στην επιχείρηση (υπό την προϋπόθεση ότι επιλέχθηκε για την παροχή των κοινωνικών αυτών υπηρεσιών σύμφωνα με τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου) (20) και δεν αποτελεί επομένως κρατική ενίσχυση .

-
- 13.Έτσι το δικαστήριο ήδη στο πλαίσιο της ΣυνθΕΚΑΧ :30/59 , De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg , Συλλ.1961 – πρόσφατα : c – 387/92 ,Banco Exterior de Espana ,Συλλ.1994 `c- 278/92 , c-279/92 και c-280/92 , Ισπανία κατά επιτροπής (κλωστουφαντουργία και υποδηματοποιία)Συλλ.1994 με παραπομπή στο ΔΕΚ c-305/89 ,Ιταλία κατά επιτροπής (βιομηχανία αυτοκινήτων)Συλλ.1991
- 14.ΔΕΚ 57/86 Επιτροπή κατά Ελλάδος ,Συλλ.1988,2855 (επιδότηση επιτοκίου)
- 15.Πρβλ.την απόφαση της Επιτροπής της 7.10.1994 στην υπόθεση c –94/94 Ολυμπιακή αεροπορία,EE L 273/22 της 25.10.1994 –Βλ.επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής της 15.11.1994. « Εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 ΣυνθΕΚ και 61 ΣυμφΕΟΧ στις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αεροπορίας » , αρ.33
- 16.Π.χ.ΔΕΚ της 387/92 Banco Exterior Espana, Συλλ.1994
- 17.ΔΕΚ 169/84, CdF Chemie AZF, Συλλ.1990 (φωταέριο)
- 18.ΔΕΚ 323/82 , Intermills , Συλλ.1984 και 142/87 Επιτροπή κατά Βελγίου ,Συλλ.1990
- 19.ΔΕΚ 173/73 , Ιταλία κατά Επιτροπής ,Συλλ.1974

Η ενίσχυση πρέπει να είναι κρατική ,να χορηγείται δηλαδή από το κράτος ή με κρατικούς πόρους .Εδώ υπάγονται και οι ενισχύσεις που χορηγούνται από άλλους (εκτός του κράτους) φορείς δημόσιας εξουσίας (π.χ. δήμους ή κοινότητες)καθώς και άλλους οργανισμούς εξαρτημένους από το κράτος (π.χ. δημόσιες ή άλλες ελεγχόμενες από το κράτος επιχειρήσεις) για λόγους και με κριτήρια προεχόντως μη εμπορικά .Είναι αδιάφορο αν το κράτος χορηγεί την ενίσχυση απευθείας ή μέσω ενός άλλου δημόσιου ή ιδιωτικού οργανισμού (21) ,π.χ.ενός πιστωτικού ιδρύματος .Όπου όμως δεν επιβαρύνεται άμεσα ή έμμεσα το κράτος δεν πρόκειται για κρατική ενίσχυση (22).

§5.Εξαιρέσεις

Μια κρατική ενίσχυση ,ωστόσο ,απαγορεύεται μόνο αν νοθεύει τον ανταγωνισμό « δια της ευνοικής μεταχειρήσεως ορισμένων κλάδων παραγωγής » (ειδικότερα , σχετικά με την εγκατάσταση κοινοτικών αλλοδαπών επιχειρήσεων η Συνθήκη αναθέτει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή να εξασφαλίζουν ότι οι όροι εγκαταστάσεως δε νοθεύονται με τη χορήγηση ενισχύσεων από τα κράτη – μέλη) ,καθώς και μόνο αν ,και στο μέτρο που επηρεάζει τις μεταξύ κρατών – μελών συναλλαγές.

Όμως ακόμη κι αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 92§1 της Συνθ.ΕΚ ,ορισμένες κρατικές ενισχύσεις διαφεύγουν την απογόρευση .Οι εξαιρέσεις αυτές προβλέπονται στη συνθήκη είτε οριστικά είτε δυνητικά .

Οι ο ρ ι σ τ ι κ έ ς (ή αυτόματες) αφορούν τις περιπτώσεις που η συνθήκη η ίδια θεσπίζει ρητά ότι ορισμένες ενισχύσεις « συμβιβάζονται με την κοινή αγορά » . Πρόκειται για ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές ,υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων και τις ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα (σεισμούς,πλημμύρες κ.τ.λ.) (23) ,ενώ οι δ υ ν η τ ι κ έ ς (που είναι άλλωστε πολύ μεγαλύτερης σημασίας) είναι οι περιπτώσεις που η συνθήκη επιτρέπει την εξαίρεση

συγκεκριμένων περιπτώσεων που ανήκουν σε ορισμένες κατηγορίες ,ύστερα από ad hoc εξέταση .

20. Βλ. Και ανακοίνωση της Επιτροπής της 15.11.1994. « Εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 ΣυνθΕΚ και 61 ΣυμφΕΟΧ στις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αεροπορίας » , αρ.33

21.ΔΕΚ 78/76 Steinike κατά Weinlig ,Ύλλ.1977 και 62,72//87 Executif regional wallon και SA Glaverbeg κατά Επιτροπής , Ύλλ.1988 – 303/88 Επιτροπή κατά Ιταλίας Ύλλ.1990 – 305/89 Ιταλία κατά Επιτροπής (Alfa Romeo) ,Ύλλ.1991 , 1603 (αύξηση κεφαλαίου)

22.Έτσι ένα σύστημα θεσπισμένο από ένα κράτος – μέλος ,όπως το εφαρμοζόμενο στο International Shipping Register (ISR) που επιτρέπει σε συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ναυτικούς ,που είναι υπήκοοι μη κρατών – μελών και δεν έχουν μόνιμη κατοικία ή διαμονή στο κράτος – μέλος αυτό , να υποβάλλονται σε όρους εργασίας και αμοιβής μη καλυπτόμενους από το δίκαιο του κράτος – μέλους αυτού και σημαντικά μειονεκτικότερους από τους ισχύοντες στους ναυτικούς υπηκόους του κράτος – μέλους ,δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 91 παρ.1 ΣυνθΕΚ , διότι δεν συνεπάγεται επιπρόσθετη επιβάρυνση του κράτους – μέλους ή άλλου δημόσιου ή ιδιωτικού οργανισμού , ορισμένου ή ιδρυμένου από το κράτος – μέλος αυτό .Η μεταβολή προς όφελος των ναυτιλιακών επιχειρήσεων του πλαισίου εντός του οποίου ορίζονται οι συμβατικές σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών και των υπαλλήλων τους δε συνιστά κρατική ενίσχυση (ΔΕΚ c- 72/91 και 73/91 , Sloman Neptun , Δελτίο Νμλγ 9 – 93)

23. Η τρίτη περίπτωση των ενισχύσεων που έχει σχέση με την δ ι α ρ ε σ η της Γερμανίας είναι πλέον ανευ αντικειμένου μετά την ένωση της χώρας αυτής .Οι ενισχύσεις στην περιοχή της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας κρίνονται τώρα με τα κριτήρια του άρθρου 92§3 (δυνητικές εξαίρεσεις) και ειδικότερα στοιχ. Γ´ (περιφερειακές ενισχύσεις)

Αυτές είναι :

Α/οι περιφερειακές ενισχύσεις , δηλ.οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών , στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση .

Β/οι γενικές οριζόντιες ενισχύσεις , δηλ.οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους – μέλους .

Γ/οι πολιτιστικές ενισχύσεις , δηλ. οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς , εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην κοινότητα σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον , και

Δ/οι τομεακές ενισχύσεις ,(οι οποίες αφορούν και το θέμα μας) οι ενισχύσεις δηλαδή για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ,εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο στο κοινό συμφέρον .

Η επιτροπή συναινεί στην (4^η)εξαίρεση μόνο υπό ορισμένους όρους που αφορούν την **α ν α δ ι ά ρ θ ρ ω σ η (r e s t r u c t u r i n g)** της επιχειρήσεως ,ώστε να καταστεί βιώσιμη χωρίς την ανάγκη περαιτέρω ενισχύσεων . Η ενίσχυση πρέπει , όμως , για να εξαιρεθεί από την απαγόρευση να αποτελεί μέρος ενός προγράμματος που προβλέπει π.χ. την μείωση του προσωπικού ,την ορθολογικότερη οργάνωση της επιχείρησης ,την αύξηση της παραγωγικότητας ,αλλά ενδεχομένως και τη μείωση του παραγόμενου προϊόντος (π.χ. στη χαλυβουργία) στο επίπεδο που καθορίζει η ζήτηση ή την συρρίκνωση του δικτύου ή του στόλου μιας αεροπορικής εταιρίας ,στο επίπεδο επικερδούς λειτουργία της , αλλά και στη διεύρυνση της επιστημονικής έρευνας ή την συμμόρφωση στους περιβαλλοντολογικούς κανόνες της Κοινότητας. Απλές χειρονομίες ή υποσχέσεις προς την ορθή κατεύθυνση δεν αρκούν ,αλλά απαιτούνται ριζικά μέτρα .Έτσι , κατά το Δικαστήριο ,δεν είναι αρκετή η μείωση του κόστους της αποδέκτριας εταιρείας .Το παραγόμενο προϊόν του αποδέκτη οφείλει να μειωθεί σε ένα επίπεδο ,στο οποίο θα μπορούσε να διατεθεί ,ώστε η επιχείρηση να γίνει επικερδής στο μέλλον (24) .

Η κρατική ενίσχυση που δικαιολογείται από την ανάγκη και δυνατότητα αναδιαρθρώσεως της επιχειρήσεως δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού . Δεν είναι επομένως καταρχήν επιτρεπτή κατά το ποσοστό που αποσκοπεί

στην επέκταση των δραστηριοτήτων του αποδέκτη (25). Η κρατική ενίσχυση δε πρέπει όμως ούτε να υπολείπεται του ποσού που είναι αναγκαίο για την αναδιάρθρωση της επιχειρήσεως, γιατί τότε δε μπορεί να επιτύχει το σκοπό αυτό, στην επίτευξη του οποίου στηρίζεται η δικαιολόγησή της.

Η άποψη ότι οι κρατικές ενισχύσεις συνδεδεμένες με διαρθρωτικά προγράμματα μπορούν να εγκριθούν μόνο μια φορά (one time – last time) δεν γίνεται δεκτή από την Επιτροπή. Η Επιτροπή αναφέρεται στη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά στοιχεία (26). Η επιτροπή καταλήγει ότι δε θα επιτρέπει περαιτέρω ενισχύσεις παρά μόνο υπό εξαιρετικές συνθήκες που είναι απρόβλεπτες και προέρχονται εκτός της εταιρίας (27).

24. ΔΕΚ 303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής (ENI / Lanerossi), Συλλ.1991

25. Απόφαση της Επιτροπής 91/555 της 24.7.1991 (Sabena), ΕΕ 1991 ν 300, σ.48, 31.10.1991

26. ΔΕΚ c – 261/89, Ιταλία κατά Επιτροπής (Comsal), Συλλ.1991

27. Ανακοίνωση της Επιτροπής της 15.11.1994 : Εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 ΣυνθΕΟΧ στις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αεροπορίας, αρ.5

§6. Διάσωση προβληματικών επιχειρήσεων

Η Επιτροπή εγκρίνει ενισχύσεις για την *διάσωση προβληματικών επιχειρήσεων* (restructuring program) υπό την μορφή συχνά της κρατικής συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο ή της αποσβέσεως των χρεών. Τούτο, όμως, τελεί υπό ορισμένους όρους :

1/Πρέπει τα μέτρα αυτά να αποτελούν μέρος ενός επαληθεύσιμου ρεαλιστικού και οριστικού διαρθρωτικού προγράμματος (28), συνδεδεμένου με χρονοδιάγραμμα, που να έχει δικαιολογημένες προσδοκίες επιτυχίας, ώστε η επιχείρηση να καταστεί σε εύλογα σύντομο και προσδιορισμένο χρόνο βιώσιμη και χωρίς πλέον ανάγκη περαιτέρω ενισχύσεων,

2/η ενίσχυση πρέπει να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τους σκοπούς του αναδιρθρωτικού προγράμματος και δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς τις ανάγκες του,

3/η κρατική ενίσχυση στο εταιρικό κεφάλαιο πρέπει να ανταποκρίνεται στην πράξη των ιδιωτικών επενδύσεων (29) – η ενίσχυση δεν πρέπει πάντως να οδηγεί στη μείωση του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά (market share) ενός από τους ανταγωνιστές, ούτε να επιτρέπει στον αποδέκτη της ενισχύσεως να αυξήσει το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εις βάρος ανταγωνιστών (30). Τα προβλήματα δηλαδή του αποδέκτη της ενισχύσεως δεν πρέπει να μεταφέρονται στους ανταγωνιστές του.

Ειδικά στις κρατικές ενισχύσεις προς τις *δημόσιες επιχειρήσεις*, η επιτροπή απαιτεί συνήθως από την ενδιαφερόμενη κυβέρνηση αφενός να μην παρεμβαίνει στη διοίκηση της εταιρείας και αφετέρου να επιτρέπει στην εταιρεία να διοικείται σύμφωνα με εμπορικές αρχές. Κρατικές ενισχύσεις προς δημόσιες επιχειρήσεις επιτρέπονται μόνο αν συνδέονται με ένα πλήρες διαρθρωτικό πρόγραμμα (31).

4. Ορισμένες αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων αλλά και του Δ.Ε.Κ. για θέματα που αφορούν προβληματικές επιχειρήσεις

§1. Κατάλογος των αποφάσεων

1. ΔΕΚ c-367/96 Κεφαλάς κατά Ελληνικού Δημοσίου

2. ΔΕΚ c-373/97 Διαμαντής κατά Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Α.Ε.
3. ΔΕΚ c-441/93 Παφίτης κατά Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος
4. ΔΕΚ c-19/90 και 20/90 Καρέλλας κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
5. ΔΕΚ c-301/87 Γαλλία κατά Επιτροπής
6. ΑΠ 1366/97 υποχρεώσεις εκκαθαριστή

28. Βλ.13^η Έκθεση Ανταγωνισμού (1983) , σ.178

29. ΔΕΚ 301/87 , Γαλλία κατά Επιτροπής (Boussae) ,Συλλ.1990 ,307 και επίσης ΔΕΚ 730/79 Phillip Morris ,Συλλ.1980 , 267I

30. Βλ.π.χ. την απόφαση της Επιτροπής 94/696/ΕΚ για την Ολυμπιακή Αεροπορία

31. π.χ. Ανακοίνωση της επιτροπής της 15.11.1994 : κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αεροπορίας με παραπομπή στις αποφάσεις της Επιτροπής για τις αεροπορικές εταιρίες Sabena (24.07.1991) ,Iberia (22.07.1992) ,και Air Lingus (21.12.1991)

7. ΣτΕ 1093/87 σκοπός Ο.Α.Ε.
8. ΣτΕ 1095/87 αύξηση εταιρικού κεφαλαίου από Ο.Α.Ε.
9. ΣτΕ 1313/94 Αθηναϊκή Χαρτοποιία Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών
10. ΣτΕ 150/90 Μεταλλία Βωξίτου Ελευσίνας Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
11. ΣτΕ 151/99 Βιοκτηματικά Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
12. ΣτΕ 1681/93 ΜΑΜΑ ΠΑΠΑ Α.Ε. κατά Υπ.Εμπορίου
13. ΣτΕ 1911/95 Κεφαλός κατά Ο.Α.Ε.
14. ΣτΕ 2142/02 Μακεδονική εταιρία Χάρτου κατά Υπ.Βιομαχανίας,Υπ. Εθν.Οικονομίας και Ο.Α.Ε.
15. ΣτΕ 2558/94 Πειραική Πατραϊκή κατά Υπ.Οικονομικών
16. ΣτΕ 3151/99 Πρίνσες Αερογραμμές Α.Ε. κατά Υπ.Μεταφορών
17. ΣτΕ 329/02 Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών
18. ΣτΕ 3312/89 Βέλκα Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.
19. ΣτΕ 3431/99 Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών

20. ΣτΕ 77/00 Δ.Ο.Υ.ΦΑΕΕ κατά MINION Α.Ε.Β.Ε.
21. ΣτΕ 926/01 Ν.Α.Τ. κατά Ναυτική εταιρία Σαντορίνη Ε.Π.Ε.
22. ΣτΕ 963/92 Δ.Ο.Υ. ΦΑΒΕ Αθηνών κατά Πειραική Πατραϊκή

§2.Περίληψη αποφάσεων

1.ΔΕΚ c-367/96 Κεφαλός κατά Ελληνικού Δημοσίου

Ανώνυμη εταιρία_αντιμετωπίζουσα οικονομικά προβλήματα Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου διά της διοικητικής οδού Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος απορρέοντος από διάταξη του κοινοτικού δικαίου»

2.ΔΕΚ c-373/97 Διαμαντής κατά Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Α.Ε.

Δεύτερη οδηγία 77/91/ΕΟΚ - Ανώνυμη εταιρία αντιμετωπίζουσα οικονομικά προβλήματα - Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με διοικητικά μέτρα - Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος απορρέοντος από διάταξη του κοινοτικού δικαίου»

3. ΔΕΚ c-441/93 Παφίτης κατά Τράπεζα Κεντρικής ΕλλάδοςΟδηγία 77/91/ΕΟΚ.

Μεταβολή του κεφαλαίου ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας. Άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 15 παρ. 1 και 29 παρ. 3 της Οδηγίας. Προστασία των παλιών μετόχων. Η αύξηση του κεφαλαίου αποτελεί αρμοδιότητα των οργάνων της ανώνυμης εταιρίας. Όροι για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος προτιμήσεως των παλιών μετόχων.

4.ΔΕΚ c-19 / 90 ,c –20 / 90

Με βάση την οδηγία 77 / 91 και τα άρθρα 25 , 41§1 : Εθνική ρύθμιση προβλέπουσα την αύξηση του κεφαλαίου προβληματικής εταιρείας με διοικητική πράξη – Δεν επιτρέπεται .

5.ΔΕΚ 301 / 1987

Βάσει του άρθρου 93§2 , 3 της ΣυνθΕΚ : Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη
Εξέταση από την επιτροπή του σχεδίου ενισχύσεως
Βάσει του άρθρου 93§2 και άρθρο 190 : Απόφαση της Επιτροπής περί αναγνώρισεως του
ασυμβιβάστου ενισχύσεως

6. ΑΠ 1366/97 υποχρεώσεις εκκαθαριστή

Από το άρθρο 9 παρ. 3 ν. 1386/1983, συνάγεται ότι κατά την εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων που γίνεται σύμφωνα με το ν. 1386/1983 και που έχει ως σκοπό την κατά το δυνατό σύμμετρη ικανοποίηση των πιστωτών της προβληματικής επιχείρησης, ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση να διανείμει με τον πίνακα κατάταξης ολόκληρο το προϊόν της εκκαθαρίσεως που έχει στα χέρια του κατά το χρόνο συντάξεως του πίνακα αφού μόνο με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η σύμμετρη ικανοποίηση όλων των πιστωτών.

7.ΣτΕ 1093 / 1987

Η απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας σχετική με το διορισμό διοικητικού συμβουλίου σε επιχείρηση που κρίθηκε προβληματική μπορεί να λάβει υπόψη γνώμη επιτροπής την οποία ο Υπουργός κατήρτισε για να κατατοπιστεί ,ενώ δεν είχε καμιά υποχρέωση από το νόμο , χωρίς το κύρος της απόφασης να επηρεάζεται από αυτό .Η απόφαση για την υπαγωγή της επιχείρησης στο καθεστώς του νόμου 1386 / 1983 είναι αιτιολογημένη επαρκώς σε σχέση με την ιδιαίτερη οικονομική και κοιμωνική σημασία της για τη χώρα .

8.ΣτΕ 1095 / 1987

Στις υποθέσεις που ανατίθενται στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων δε περιλαμβάνονται οι διαφορές που προκύπτουν από υπουργικές αποφάσεις που εγκρίνουν βάσει του άρθρου 8§8 του ν.1386 / 1983 .

9. ΣτΕ 1313/94 Αθηναϊκή Χαρτοποιία Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών

Η διάταξη του άρθρου 8 παρ. 4 του ν. 1386/1983, που προβλέπει τη δυνατότητα αναστολής, μεταξύ άλλων, και της πληρωμής ληξιπρόθεσμων προς το Δημόσιο χρεών μιας επιχείρησης, που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού, δεν έχει εφαρμογή επί αποδόσεως παρακρατηθέντων ποσών φόρου μισθωτών υπηρεσιών.

10. ΣτΕ 150/90 Μεταλλία Βωξίτου Ελευσίνας Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.

Κατά της υπουργικής πράξεως, με την οποία αποφασίζεται η εφαρμογή σε ορισμένη επιχείρηση του μέτρου της αναγκαστικής αυξήσεως του κεφαλαίου της ή και της κεφαλαιοποιήσεως των οφειλών της, κατά της οποίας, ως εκτελεστής διοικητικής πράξεως, θα μπορούσε να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, προβλέπεται ήδη η άσκηση προσφυγής ουσίας στο πενταμελές διοικητικό εφετείο, η απόφαση του οποίου υπόκειται σε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

11. ΣτΕ 151/99 Βιοκτηματικά Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηχανίας και Ο.Α.Ε.

Κατά της υπουργικής πράξεως, με την οποία αποφασίζεται η εφαρμογή σε ορισμένη επιχείρηση του μέτρου της αναγκαστικής αυξήσεως του κεφαλαίου της ή και της κεφαλαιοποιήσεως των οφειλών της, κατά της οποίας, ως εκτελεστής διοικητικής πράξεως, θα μπορούσε να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, προβλέπεται ήδη η άσκηση προσφυγής ουσίας στο πενταμελές διοικητικό εφετείο, η απόφαση του οποίου υπόκειται σε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

12. ΣτΕ 1681/93 ΜΑΜΑ ΠΑΠΑ Α.Ε. κατά Υπ.Εμπορίου

Αύξυση του μετοχικού κεφαλαίου εταιρείας με τη μετοχοποίηση οφειλών της προς τις Τράπεζες, το ελληνικό Δημόσιο, τους Δημοσίους Οργανισμούς, τα Ασφαλιστικά Ταμεία και τον Ο.Α.Ε.

13. ΣτΕ 1911/95 Κεφαλός κατά Ο.Α.Ε.

Ο δια συμφωνίας σχετικά με την επιβίωση της εταιρείας, που ενεκρίθη δια της προσβαλλομένης υπουργικής απόφασεως, συνομολογηθείς όρος περί μείωσεως του μετοχικού κεφαλαίου ,που θ' αποφασισθή αρμοδίως από την γενική συνέλευση των μετόχων της, ουδόλως αντιβαίνει στην προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 8 παρ. 5 του Ν. 1386/1983.

14. ΣτΕ 2142/02 Μακεδονική εταιρία Χάρτου κατά Υπ.Βιομαγανίας,Υπ Εθν.Οικονομίας και Ο.Α.Ε.

Κατά τη διάρκεια της προσωρινής διοίκησης, ο Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων μπορεί με απόφασή του να προβαίνει στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, κατά παρέκκλιση από τις ισχύουσες για τις ανώνυμες εταιρείες διατάξεις, οι οποίες προβλέπουν την αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

15. ΣτΕ 2558/94 Πειραική Πατραική κατά Υπ.Οικονομικών

Κατά το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο οι επιχειρήσεις διοικούνται από τον Οργανισμό Ανασυγκροτήσεως Επιχειρήσεων, αναστέλλονται η πληρωμή των ληξιπροθέσμων χρεών της επιχειρήσεως έναντι οιουδήποτε τρίτου και του Δημοσίου

16. ΣτΕ 3151/99 Πρίνσες Αερογραμμές Α.Ε. κατά Υπ.Μεταφορών

Επιχείρηση, εμπίπτουσα σε μια των περιπτώσεων α', β', γ' ή δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Ν. 1386/1983 "Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων" (Α' 107),αν συνάψει συμφωνία με τους πιστωτές της για ρύθμιση ή περιορισμό των χρεών της, η συμφωνία αυτή δεσμεύει και τους μη συμβεβλημένους πιστωτές, το Δημόσιο, τους οργανισμούς κοινωνικής ασφαλίσεως, τις τράπεζες και τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα, δανειστές της επιχειρήσεως

17. ΣτΕ 329/02 Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών

Απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας περί υπαγωγής μιας επιχειρήσεως στις ρυθμίσεις του νόμου αυτού μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εκκαθάριση κατά το άρθρο 9 του νόμου αυτού --- με αίτηση του Ο.Α.Ε. ή καθενός που έχει έννομο συμφέρον ζητείται από το πολιτικό εφετείο της περιφέρειας της έδρας της επιχείρησης ο διορισμός εκκαθαριστή, που προβαίνει σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού στην εκκαθάριση της περιουσίας της επιχείρησης

18. ΣτΕ 3312/89 Βέλκα Α.Ε. κατά Υπ.Βιομηγανίας και Ο.Α.Ε.

Όπως προκύπτει από τον σκοπό που κατά το νόμο εξυπηρετεί η ανάληψη της διοικήσεως από τον Οργανισμό και που συνίσταται στην εξυγίανση της επιχειρήσεως, η έννοια που έχει η αντικατάσταση της αρχικής διατάξεως είναι, όχι ότι ο Οργανισμός αναλαμβάνει τη μόνιμη διοίκηση της επιχειρήσεως, αλλ' ότι η υπουργική απόφαση που υπάγει την επιχείρηση στη διοίκηση του Οργανισμού απαλλάσσεται από την υποχρέωση να καθορίσει "ορισμένο" δηλαδή συγκεκριμένο χρόνο, που θα διαρκέσει η διοίκηση από μέρους του Οργανισμού.

19. ΣτΕ 3431/99 Α.Ε. κατά Υπ.Οικονομικών

Είναι δυνατόν να ορίζεται, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, ότι, κατά το χρονικό διάστημα που οι επιχειρήσεις αυτές διοικούνται από τον εν λόγω οργανισμό, αναστέλλεται η πληρωμή των ληξιπρόθεσμων χρεών της επιχειρήσεως έναντι οποιουδήποτε τρίτου και του Δημοσίου, τα μέτρα ατομικής ή συλλογικής αναγκαστικής εκτελέσεως κατά της επιχειρήσεως και το τοκοφόρο των κάθε είδους απαιτήσεων.

20. ΣτΕ 77/00 Δ.Ο.Υ.ΦΑΕΕ κατά MINION Α.Ε.Β.Ε.

Στον προβλεπόμενο φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων υπόκειται, μεταξύ άλλων, κάθε, αδιακρίτως, αύξηση του κεφαλαίου εμπορικής επιχειρήσεως που δεν εμπίπτει στις περιοριστικώς αναφερόμενες στο νόμο περιπτώσεις απαλλαγής ή εξαιρέσεως από το φόρο. Εφ' όσον, συνεπώς, δεν περιλαμβάνεται στις περιπτώσεις αυτές η κατά τις μνημονευθείσες διατάξεις του Ν. 1386/1983 αναγκαστική αύξηση του κεφαλαίου εμπορικής εταιρείας, και η εν λόγω αύξηση αποτελεί συγκέντρωση κεφαλαίων και υπόκειται στον ανωτέρω φόρο.

21. ΣτΕ 926/01 Ν.Α.Τ. κατά Ναυτική εταιρία Σαντορίνη Ε.Π.Ε.

Εάν εις την νομοθεσίαν κατ' εφαρμογήν της οποίας εξεδόθη η πράξις της διοικητικής αρχής προβλέπεται η δυνατότης ασκήσεως ενδικοφανούς μέσου, συνεπαγομένου έλεγχον της πράξεως νόμω τε και ουσία, ενώπιον της αυτής ή ιεραρχικώς προϊσταμένης αρχής ή ειδικώς κατεστημένου οργάνου, η ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου προσφυγή ασκείται μόνον κατά της εκδιδόμενης επί του ενδικοφανούς τούτου μέσου πράξεως .

22. ΣτΕ 963/92 Δ.Ο.Υ. ΦΑΒΕ Αθηνών κατά Πειραική Πατραϊκή

Κατά το χρονικό διάστημα που οι επιχειρήσεις διοικούνται από τον Ο.Α.Ε., αναστέλλονται η πληρωμή των ληξιπρόθεσμων χρεών της επιχείρησης έναντι οποιουδήποτε τρίτου και του Δημοσίου, τα μέτρα ατομικής ή συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της επιχείρησης και το τοκοφόρο των κάθε είδους απαιτήσεων.

(ακολουθούν αποσπάσματα των αποφάσεων στο παράρτημα)

5.Ζητήματα από την εφαρμογή του ν.1386/1983 για τις προβληματικές επιχειρήσεις

Από την εφαρμογή του νόμου 1386/1983 προκύπτουν ορισμένα ζητήματα ,τα οποία και αναλύει ο **Απόστολος Σ.Γεωργιάδης** ,καθηγητής του αστικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών , στο περιοδικό Νομικό Βήμα του 1986 ,απόσπασμα των οποίων ακολουθεί .

Επιγραμματικά αναφέρεται :

- 1/στο αντικείμενο της έρευνας (ειδικότερα :στ ην εφαρμογή του ν.1386/1983 , με τον οποίο η Πολιτεία επιδιώκει να αντιμετωπίσει το οξύ πρόβλημα των υπερχρεωμένων ή προβληματικών επιχειρήσεων που κρίνονται βιώσιμες και έχουν ιδιαίτερη σημασία από οικονομική και κοινωνική άποψη) ,
- 2/στη δικαστική επιδίωξη των απαιτήσεων κατά της επιχείρησης και ειδικότερα :
- α/στην έκταση της αγωγής ,
 - β/στην κατανηφιστική αγωγή ,
 - γ/στην αναγνωριστική αγωγή ,
 - δ/στην διαπλαστική αγωγή ,
 - ε/στα ασφαλιστικά μέτρα ,
 - στ/στη διαιτησία ,
- 4/στην αναστολή της τοκοφορίας ,
- 5/στην εξώδικη άσκηση των δικαιωμάτων κατά της επιχείρησης ,
- 6/στην τύχη των ασφαλειών των απαιτήσεων και ειδικότερα :
- α/στη συνοφειλή ,
 - β/στην εγγύηση ,
 - γ/στην εγγυητική επιστολή ,
 - δ/στο ενέχυρο πράγματος ,
 - ε/στο ενέχυρο της απαίτησης ,
 - στ/στην καταπιστευτική εκχώρηση της απαίτησης ,
 - ζ/στο σύμφωνο επιφύλαξης της κυριότητας ,
 - η/στην υποθήκη .

Ο Α.Σ.Γεωργιάδης παρεπέμπει στο άρθρο του αυτό,προκειμένου να στηρίξει τη μελέτη του , και στις εξής πηγές - προηγούμενη νομολογία :

- ΣτΕ 297/1985 (NoB 33)με εισήγηση Μποτόπουλου
- ΕφΑθ 880/1984 ΕεμπΔ 1984
- ΜΠρΑθ 11619/1984 (αδημοσίευτη στο νομικό τύπο)
- ΜπρΑθ 1710/1984 (NoB 33)
- Αργυριάδης :Ζητήματα από την υπαγωγή των προβληματικών επιχειρήσεων στις ρυθμίσεις του ν.1386/1983 (NoB 32)
- Λιακόπουλος : διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων ,ΕεμπΔ 1984
- Μιχαλόπουλος : Η προληπτική και θεραπευτική ενέργεια των μέτρων για την εξυγίανση των επιχειρήσεων , ΕΕμπΔ 1985 (αντιμετώπιση περισσότερο δικαιοπολιτική)
- ΑΠ 668/1972 (NoB 21)
- ΕφΠειρ 523/1973 Αρμ.28
- ΠπρΣπάρτης 152/1980 Αρμ.35
- Καλογεράς στον ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθοπούλου : Για το ότι αρκεί και αναγνωριστική απόφαση προκειμένου να επέλθει το αποτέλεσμα της ΑΚ262 και για τη διακοπή της παραγραφής με έγερση αναγνωριστικής αγωγής
- Σημαντήρα : Γεν.Αρχαί , 3^η έκδ. 1980
- ΑΠ 374/1976 (NoB 24)
- ΑΠ 918/1978 ΕΕΝ 45
- Δωρής , NoB 31 (524-525):για την έννοια του νομικού κωλύματος σε σχέση προς το πραγματικό και γενικότερα γαι τη σχέση μεταξύ ΑΚ 251 και 255
- ΑΠ 755/1974 NoB 23
- Κ.Ρόκας : Πτωχευτικόν ,12^η έκδ . 1978 σ.148
- Κοτσίρης : Πτωχευτικόν ,3^η έκδ . 1985 § 43 Ι αρ.145

6.Διάρθρωση της γνωμοδότησης του Γ.Παπαδημητρίου,Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών

Συνοπτικά η γνωμοδότηση αναφέρεται στα ακόλουθα :

- 1.Ν.1386/1983 και συνταγματικό καθεστώς προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού
- 2.Η ρήτρα της «εξίσου μεταχείρισης » του ν.δ.2687/1953 και η υπαγωγή μιας επιχείρησης στις διατάξεις των άρθρων 7§1 και 8§3 του ν.1386/1983
- 3.Η ρήτρα της μάλλον « ευνοούμενης επιχείρησης » του ν.δ.2687/1953 και η υπαγωγή μιας επιχείρησης στις διατάξεις 7§1 και 8§3 του ν.1386/1983
- 4.Η αναγκαστική απαλλοτρίωση περιουσιακών στοιχείων επιχειρήσεων του ν.δ.2687/1953 και η συνταγματικότητα των άρθρων 7§1 και 8§3 του ν.1386/1983
- 5.Συμπέρασμα

(ακολουθεί η γνωμοδότηση στο παράρτημα)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Το φαινόμενο των προβληματικών επιχειρήσεων που παρουσιάστηκε έντονο στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του '80 έχει πολλαπλές πτυχές . Αναφερθήκαμε στην εργασία αυτή σε τρεις :

Α/Οικονομικές

Προσεγγίζοντας την οικονομική πτυχή του ζητήματος μπορεί κανείς να μελετήσει π.χ.τις αιτίες του φαινομένου των προβληματικών επιχειρήσεων : Πώς μια επιχείρηση καθίσταται προβληματική και βρίσκεται σε αδυναμία λειτουργίας ; Από την εσφαλμένη πλοήγηση του επιχειρηματία ή από τη ληστρική εκμετάλλευση των κρατικών παροχών ,από άτυχη διαχείριση ή λόγω διαφυγής κεφαλαίων στο εξωτερικό ή φοροαπαλλαγών .

Οφείλεται σε διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας , σε ολιγορίες των ελληνικών κυβερνήσεων ή στην αναμενόμενη πρόσκρουση της ελληνικής οικονομίας λόγω της προσχώρησης στην ευρωπαϊκή κοινότητα ; Εξετάστηκαν ακόμη τα οικονομικά αποτελέσματα και τα τυχόν οικονομικά μέτρα για την ανόρθωσή τους .

Β/Πολιτικές

- Το ζήτημα των προβληματικών θέτει το θέμα της απασχόλησης .Αν οι επιχειρήσεις κλείνουν ,αυξάνεται η ανεργία με συνέπειες στην κοινωνική πολιτική της χώρας .
- Γενικότερα όμως ενδιαφέρεται επίσης και η οικονομική πολιτική ,διότι μονάδες παραγωγής πλούτου παύουν να λειτουργούν με δυσμενείς συνέπειες και για άλλους ,πλην της απασχόλησης,τομείς του δυναμικού της ελληνικής οικονομίας .
- Το φαινόμενο καθίσταται εντονότερο στα πλαίσια της σοσιαλίζουσας αντίληψης της οικονομίας,η οποία πρεσβεύει το παρεμβαίνον αποφασιστικά κράτος .

Γ/Νομικές

Η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα έθεσε σημαντικά ζητήματα εσωτερικού και κοινοτικού δικαίου που δεν έγιναν τότε αμέσως αντιληπτά. Λόγω της προσχώρησης, το εταιρικό δίκαιο αναδιαμορφώνεται, ενώ ο εσωτερικός νομοθέτης θεσπίζει πλέγμα διατάξεων με έντονο χαρακτήρα δημοσίου δικαίου που το επηρεάζουν, ιδίως το δίκαιο των ΑΕ. Οι διατάξεις αποτυπώνονται στο νόμο 1386/1983, ο οποίος δίνει και αφορμή στο ΔΕΚ να κρίνει σειρά υποθέσεων για τις οποίες τα ελληνικά δικαστήρια του υπέβαλαν προδικαστικά ερωτήματα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α. Δημητρόπουλος : Συνταγματικά Δικαιώματα
Τόμος III
Ζητήματα Συνταγματικού Δικαίου (1999)
2. αναστ.ι.τάχος : 1/ διοικητικό οικονομικό δίκαιο (5^η έκδοση)
2/ ελληνικό διοικητικό δίκαιο (1985)
3. Π.Δ. Δαγτόγλου : 1/ Η ελευθερία ανταγωνισμού στο ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο
2/ Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα (1991 – β' τόμος)
4. Γ. Παπαδημητρίου : Το συνταγματικό καθεστώς προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού και ο ν.1386/1983 για τον Ο.Α.Ε. – μερικά βασικά ζητήματα (1986)
5. Α. Γεωργιάδης : Ζητήματα από την εφαρμογή του ν.1386/1983 για τις προβληματικές επιχειρήσεις (1986)
6. Λ. Ν. Γεωργακόπουλος : Εγχειρίδιο εμπορικού δικαίου (Γενικό μέρος – β' έκδοση – 1995)

7. Κων/νος Γεωργόπουλος : επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο (1998)
8. Κων/νου Γ.Δελή : κριτήρια αποτελεσματικής διαχειρήσεως της δημόσιας επιχειρήσεως
9. Δ.Κ.Ψαρράς : Στοιχεία διοικητικού οικονομικού δικαίου
10. Α.Γέροντα : Διοικητικό οικονομικό δίκαιο (1989)
11. Γ.Κασιμάτης : Οι συνταγματικές ελευθερίες στην πράξη (1986)
12. Α.Μητρόπουλος : Σύνταγμα και εργασιακές σχέσεις (1987)
13. Ι.Τζεβελεκάκη : Οικονομική παρέμβαση και ακυρωτικάί διαφοραί (τιμητικός τόμος ΣτΕ - 1979)
14. Σπ.Φλογαίτης : Σύγχρονες όψεις κρατικού παρεμβατισμού (1985)
15. Περιοδικό « Νομικό βήμα »
16. Περιοδικό « Το Σύνταγμα »
- 17.Κείμενα διοικητικού δικαίου – επιμέλεια : Σωτήρη λύτρα , Γλυκερίας Σιούτη (β' έκδοση)
18. Β.Α. Χριστιανός : Προβληματικές επιχειρήσεις και κοινοτικό δίκαιο